

"Sturekapellet"

Elers har i sitt arbete Stockholm ett kapitel med överskriften "Sture Capellet och Catharina kyrka," i vilket han säger, att det förra byggdes på befallning av konung Johan III år 1576 för att åt Sturens äska såmedelst upprepa en griftevård. "Av denna anledning har detta capell blivit kallat Sturens Capell". Man torde här lägga märke till skillnaden mellan benämningarne: "Sture Capellet" i överskriften och "Sturens Capell" längre ned; det förra är gammal svenska och bör i modernt språk återgivas med Stora kapellet. Frågan är nu, om kapellet i de samtida utkunderna kallas Sture (=stora) Capellet, Sturekapellet eller Sturens Capell.

Vad till en början angår det uppgivna årtalet, 1576, torde genast bemärkas, att det är felaktigt. Enl. Victor Granlund (Hist. Bibl. I, II) var det först 10 år senare, nämligen den 1 oktober 1586, som konung Johan III avlät sitt brev om kapellets byggande, och i detta användes varken benämningen Sture Capellet eller Sturens capell, det kallas helt enkelt "ett capelle på Södermalm med korsbyggning." I ett kungl. brev av den 17 april 1588 (se riksreg. f. 109 v. och 110 v.) talas om "Cappellet på Söder malm", och ingenting säges, om det var stort eller litet, om det var Sturens eller någon annans.

I Acta Consistorii Holm. pro anno 1655 (i Riksarkivet) finnes å f. 13 fullmakt för Johan Hansson Höck, daterad den 29 juli 1654, som Björling med modern stavning återgivit i sin Katarina Skola (bilaga 1 b, sid. 298). Här talas visserligen om att utvidga det förfallna "Sture-capellet" på Södermalm, men ser man efter i själva urkunden, finner man, att kapellet där benämnes det förfallna "Sture Capellet" med tydligt mellanrum, utan bindestreck, mellan de båda orden. På registret till aktsamlingen står under J: "Johan Höckz fullmacht att uprätta Sture Capellet. p. 13.", således inte heller här "Sture-capellet".

Å sid. 301 i ovan citerade arbete anför Björling ett citat angående delningen av södra förstaden uti Maria och Katarina församlingar, vari säges, att "Catharina kyrka kallad, skall där stora capellet nu
F. de Brun, Holmiana et Alia.

står bliva byggt och upprättat". Man tycker, att denna sista uppgift borde vara tillräckligt tydlig, ty stora kapellet är väl dock något annat än Sturens kapell.

Då blir frågan: Vad kan anledningen ha varit till namnet? Närmast till hands ligger, att man velat skilja kapellet från ett annat närbeläget, som var mindre. Ett litet kapell fanns verkligen som bekant under medeltiden strax intill, nämligen det s.k. Helga Kors'kapell, vars läge sedan långt tillbaka är känt, och vars minne fortlever i namnet Kapellgränden.

Att en koppartavla uppsattes i det stora kapellet till erinran om de år 1520 uppbrända kropparne, ger naturligtvis intet stöd för benämningen Sturekapellet. Från vilken tid kvartersnamnen Sturen Större och Sturen Mindre härröra, har jag ej kommit att taga reda på, då namnen på sin höjd visa, att man vid deras tillkomst vetat, att Sten Sture d.y:s lik var med bland dem, som Konung Kristian lät bränna här år 1520.

På samma sätt torde det förhålla sig med den av Wrangel omtalade "Sturetomten"; ordet betyder endast Stora tomten. I Jönköping fanns under 1500-talet en gata, som kallades "Sturegatan"; i själva verket ha vi här att göra med Stora gatan.